

Sire, bezoek het echte Congo!

Een reisplan van Groen! voor Koning Albert II naar aanleiding van 50 jaar onafhankelijkheid van Congo

Dag 1 – Aankomst in Kinshasa (Provincie Bas-Congo)

Na een vlucht van 7 uur (6220 km) landt U in de hoofdstad Kinshasa in de provincie Bas-Congo. Van daaruit vertrekt U op een reis die U in tegenwijzerzin terug in de hoofdstad zal brengen.

Eerst herstelt U een erfschuld. In naam van België en uw overgrootoom verontschuldigt U zich voor al het leed dat de Congolezen kenden in het koloniale tijdperk. Wat Verhofstadt in 2000 deed (n.a.v. de rol van België in de Rwandese genocide), en Berlusconi in Libië, moet U doen voor de koloniale nalatenschap van uw overgrootoom Leopold II.

Met een gerust geweten kan U de studiereis aanvatten.

Bas-Congo is de meest westelijke provincie van de DR Congo. Het grenst in het westen aan de Atlantische Oceaan en in het zuiden aan Angola. De relaties tussen Congo en Angola is gespannen. Vorige herfst nog waren Congo en Angola verwickeld in een spiraal van **deportaties**. Angola heeft in de voorbije jaren geregeld illegale Congolese mijnwerkers gedeporteerd naar Congo. Dat ging gepaard met mensenrechtenschendingen waaronder verkrachtingen, geweld en plunderingen, aldus NGO's. In reactie daarop deporteerde Congo meer dan 20000 vluchtelingen die in Bas-Congo de 27-jarige burgeroorlog in Angola ontvlucht hadden.

Kinshasa heeft twee gezichten, en die ziet U

Dagoverzicht

Dag 1 - Aankomst in Kinshasa	1
Dag 2 - Lubumbashi	2
Dag 3 - Zuid-Kivu	3
Dag 4 - Zuid Kivu	4
Dag 5 - Zuid-Kivu	5
Dag 6 - Noord-Kivu	5
Dag 7 - Ituri	6
Dag 8 - Thopo	6
Dag 9 - Evenaarsprovincie	6
Dag 10 - Kinshasa	7
Dag 11 - Onafhankelijkheidsviering in Kinshasa en vertrek 7	

vandaag allebei. In de Gombéwijk van de hoofdstad kan de koning aan celebrityspotting doen aan de villa's van de megasterren en **superrijken** zoals zanger Koffi Olomide of de residenties van de buitenlandse ambassadeurs. U rijdt dan door naar Kisenso, een **sloppenwijk** rond Kinshasa waar **Caritas Kinshasa** een ziekenhuis uitbaat. Met een beetje geluk valt de elektriciteit er niet uit zodat de operaties in uw aanwezigheid kunnen doorgaan. Na het bezoek aan het ziekenhuis gaat U op stap met een lokale NGO van de société civile, Tribune d'Expression Populaire, die overleg organiseert tussen de verantwoordelijken van de wijken om oplossingen te zoeken voor de dagelijks problemen.

's Avonds bezoekt U LICOCO (Ligue Congolaise de Lutte Contre la Corruption), een NGO uit Kinshasa die corruptie, fraude, misbruik van openbare gelden, het plunderen van natuurlijke rijkdommen bestrijdt en goed bestuur en transparantie promoot. Deze NGO kan U een goed beeld geven van de diepgewortelde en wijdverspreide bestuurlijke problemen in Congo.

Op het einde van uw eerste dag vliegt U een uurtje (980 km) naar het Zuid-Oosten, over de Kasaiprovincie, naar Katanga. Op uitnodiging van de president verblijft U op het privé landgoed van Kabila in Lubumbashi. Na dag 1 heeft U genoeg om over te keuvelen, zo lijkt ons.

Dag 2 – Lubumbashi (Provincie Katanga)

Bij het ontbijt kunt u president Kabila polsen over de stand van zaken in de organisatie van de lokale (2010) en **presidentiële verkiezingen** in 2011. Een democratisch en transparant verloop van deze verkiezingen is essentieel. Minister van Informatie Lambert Mende wil de VN troepenmacht MONUC uit het land tegen 2011. In 2006 verzorgde de MONUC nog de enorme logistiek van de presidentsverkiezingen. Dat Mende de MONUC buiten wil, laat vermoeden dat Congo geen nationale en internationale verkiezingswaarnemers wil in 2011.

In een land dat verscheurd wordt door interne conflicten vestigen NGO's en activisten de aandacht van de internationale gemeenschap en van de Congolese bevolking op mensenrechtenschendingen. Maar de nationale en lokale autoriteiten komen die **mensenrechtenactivisten** allerm minst te hulp. Integendeel, zij belemmeren hun werk en gebruiken bedreigingen en geweld.

Informatie minister Mende **beweerde** in juli 2009 dat Human Rights Watch subjectief is en de regering viseert. Mensenrechtenactivisten zijn er volgens hem op uit om de democratisch verkozen regering te destabiliseren.

Rapporten van de Verenigde Naties tonen een ernstige toename van het aantal bedreigingen en arrestaties, wellicht een weerspiegeling van de verhoogde gevoeligheid in de aanloop naar de

Minister Lambert Mende

Golden Misabiko

verkiezingen. **Amnesty International** wees er deze maand nog op dat de Agence Nationale de Renseignement (ANR), dat onder rechtstreeks gezag staat van de President, betrokken is bij talrijke schendingen van de fundamentele rechten en vrijheden van mensenrechtenactivisten.

Een van hen is Golden Misabiko. Terwijl u in Katanga bent moet u President Kabila op het hart drukken zijn veroordeling ongedaan te maken. In juli 2009 bracht Golden Misabiko de betrokkenheid aan het licht van overheidsmedewerkers bij de illegale ontginning van hoog radioactief uranium en andere kostbare mineralen. Hij werd gearresteerd door de ANR en veroordeeld voor een 'misdrijf tegen de staatsveiligheid' en 'verspreiden van valse informatie'. In 2001 werd hij nog gefolterd omdat hij mensenrechtenschendingen rapporteerde. Hopelijk stellen ook de vier andere personen die in september 2009 doodsb bedreigingen kregen omdat ze transparantie in de mijnsector eisten, het goed.

Vanavond vliegt u naar de luchthaven in Bukavu (640 km) in het hart van de Kivustreek van Oost-Congo. Dat wordt het zwaartepunt van uw verblijf. In Zuid-Kivu trekt u drie dagen rond.

"They are simply trying to weaken and demoralize us in our existential right of resistance against terrorist movements"

Dag 3 – Zuid-Kivu

In het Oosten van Congo, meerbepaald in Noord en Zuid-Kivu is het Congolese regeringsleger verwickeld in een strijd tegen het FDLR, een rebellengroepering. De **tol** voor de bevolking is verschrikkelijk. Van januari tot september 2009 werden 1400 burgers bewust omgebracht door het regeringsleger en het rebellenleger. Vergewis u ervan dat Amani Leo, de opvolger van Kimia II, de dodelijke militaire operatie uit 2009, op het terrein ook een prioriteit maakt van de bescherming van de Congolese burgers.

Duizenden kinderen werden door de gewapende groepen gedwongen om kindsoldaat te worden, zelfs na het ondertekenen van het akkoord van 23 januari 2008 om onmiddellijk te stoppen met de recrutering en inzet van kindsoldaten. De helft van de kindsoldaten die bevrijd worden uit de handen van de rebellen, wordt later opnieuw gerecruteerd, zo concludeerde een **rappport** van Amnesty International¹.

In Bukavu bezoekt u **War Child**, een NGO die met haar zeven lokale partnerorganisaties de kindsoldaten probeert te rehabiliteren. De kinderen wonen bij familie of verzorgers en in de stad en komen overdag samen voor opleiding en begeleiding. In de anonimiteit van de stad krijgen ze de kans om hun leven te herpakken zonder een stempel opgedrukt te krijgen. De ex-kindsoldaten krijgen beroepstraining, leren lezen, schrijven en rekenen. Ze krijgen hulp bij het opzetten van een eigen zaak. Daarnaast krijgen ze psychosociale begeleiding en leren ze algemene vaardigheden zoals luisteren, samenwerken, elkaar respecteren, leiding geven en onderhandelen.

Met de auto trekt u 60 km naar het zuiden, naar

Kindsoldaat

DDR kamp van de VN

het Luberizi op de grens met Burundi. Over land reizen is misschien niet altijd veilig, maar alleen zo krijgt u een beter zicht op de impact van de vele wegblokkades op het leven van de gewone Congolees en op de lokale economie.

In Luberizi bezoekt u een Disarmament, Demobilization and Reintegration kamp van de VN. Onder auspiciën van de VN kunnen gewapende rebellen zich integreren in het regeringsleger. In het kamp worden (ex-) rebellen ontwapend, gedemobiliseerd en opnieuw geïntegreerd worden in het reguliere Congolese overheidsleger of de burgermaatschappij.

Bosco Ntaganda, gezocht door het Internationaal Strafhof, is nog steeds een commandant in het regeringsleger in Oost-Congo. Tegen Ntaganda loopt een arrestatiebevel omdat hij kindsoldaten inlijfde en inschakelde in gewapende conflicten. Human Rights Watch beschuldigt hem er verder nog van dat zijn troepen 150 burgers in Kiwanja in Noord Kivu vermoord hebben in November 2008. De troepen die hij aanvoerde worden ook beschuldigd van van de etnische moord op 800 burgers in het dorp Mongbwalu in Ituri in 2002, nadat zijn troepen de controle overnamen op de goudmijnen in de regio.

President Kabila heeft op 31 januari 2009 gezegd dat het belang van veiligheid, stabiliteit en vrede overweegt op het belang van internationaal recht en dat daarom Ntaganda niet gearresteerd kan worden. Onthoud dat u de president op het einde van uw reis hierover aanspreekt. Overtuig hem het promoveren van oorlogsmisdadigers tot commandanten in het officiële regeringsleger onaanvaardbaar is. Het ondermijnt de inspanningen om een professioneel en gedisciplineerd leger op te bouwen. Het schaadt het vertrouwen van de bevolking in een van de hoekstenen van een staat.

Dag 4 – Zuid-Kivu (deel 2)

Het eerste deel van uw tweede dag in Kivu staat in het teken van de **vrouwen in Congo**. Volgens de VN werden in de eerste acht maanden van 2009 zo'n 3500 vrouwen en meisjes in Congo verkracht zijn, ook door het Congolese leger. Sinds 2008 staat **de teller** op 200.000. Wat de verkrachtingen in Congo typeert, is de schaal, de brutaliteit en het systematische karakter van de verkrachtingen. Soldaten en rebellen verkrachten niet uit verveling maar om hun macht en autoriteit over de gemeenschappen kenbaar te maken. Het gaat om terreurvertoningen, om verkrachtingen als oorlogswapen, zo stelt Congo-experte **Anneke Van Woudenberg**. Militairen verminken hun slachtoffers vaak met voorwerpen, zoals geweerlopen, stokken en machetes.

De man die de u zeker een hart onder de riem moet steken, **Dr. Dennis Mukwege**, Gynecoloog, stichter en hoofd van het **Panzi-ziekenhuis** in Bukavu. Hij heeft zich gespecialiseerd in de hulp aan vrouwen en meisjes die het slachtoffer zijn van verkrachting en bruto seksueel misbruik. Via zijn hersteloperaties geniet hij wereldfaam en werd hij in 2009 genomineerd voor zowel de Nobelprijs voor de Vrede en de Sacharovprijs voor de vrijheid van denken van het Europees Parlement.

Dr. Dennis Mukwege

Ontginning

In de namiddag bestudeert u de problematiek van de bodemexploitatie. Zuid-Kivu is een van de regio's waar de bodem goud bevat. Volgens officiële exportcijfers van 2005 exporteert Zuid-Kivu 600 kg goud. In werkelijkheid wordt de export geschat op 10 ton goud. Dat betekent dat er op grote schaal **gesmokkeld** wordt. Een bezoek aan de aankoopfirma's die een vergunning hebben om erts te verhandelen, de *comptoirs*, in Bukavu is een must. In een VN-rapport van december 2008 werden verscheidene comptoirs bij naam (Groupe Olive, Ets Muyeye, MDM, WMC en Panju) genoemd als **inkomstensbron** voor reguliere en irreguliere gewapende groepen.

Dat de rebellengroepen vooral in het oosten actief zijn is dus helemaal geen toeval. Irreguliere gewapende groepen azen op de controle van mijnsites om hun manschappen en uitrusting te kunnen betalen. De FDLR was goed ingeplant in de nabijheid van de belangrijkste mijnsites bvb. In 2009 probeerde het Congolese regeringsleger, de FARDC het FDLR te neutraliseren. Eenheden van de officieren van het voormalig Laurent Nkunda beweging, namen tijdens de operaties systematisch de controle over deze sites over.

Een bezoek aan de **mijngroeves** kan de koning helpen om de omvang van de ertsindustrie in te schatten. Er werken vele duizenden (vermoedelijk tienduizenden, officieel 5000) artisanale mijnwerkers creuseurs in Oost-Congo. Meteen kan hij ook een van de zwakke punten in de schakel constateren, nl. het gebrek aan overheidsagenten aan de mijngroeven zelf om de illegale ertshandel in te perken door een groter toezicht.

Dag 5 – Zuid-Kivu (deel 3)

Dag 5 is een rustige dag waar u zich laat verrassen door de uitgestrektheid van het land. U maakt een helicoptervlucht naar de **Hauts Plateaux** in Zuid-Kivu. Dat is een van de vele gebieden van Congo die afgescheiden zijn van de mensenwereld. Uw GSM is hier nutteloos. De dorpen leven er in isolatie.

De rest van de dag brengt u door bij u bij een boerenfamilie in een klein dorpje. U helpt de vrouwen water en hout te gaan halen, kilometers verderop. Op gevaar van verkrachting. Ook mannen worden in Congo verkracht. Bezoek ook een lokale school. We hopen dat er op dat moment geen rebellen binnenvallen om met dwang kinderen in te lijven.

Misschien kan er ook nog een korte trip tussen de

Hauts Plateaux

markten van Bukavu en Cyangugu (in Rwanda) af? Gewoon om te zien dat juist over de grens in Rwanda de Congolese tomaten goedkoper worden verkocht dan in Bukavu. Want op de weg van de tomatenplantages naar Bukavu staan zoveel blokkades die illegaal taksen heffen dat dit de prijs van de tomaten sterk doet stijgen. Niet zo op Rwandees grondgebied.

Vanavond vertrekt u naar Goma, de provinciehoofdstad van Noord-Kivu.

Dag 6 – Noord-Kivu

In Goma bezoekt U **Justine Masika**, een van de vrouwen die het hoofd bied aan het geweld tegen de vrouwen. Ze is coördinator van de organisatie *Synergie des Femmes contre les Violences Sexuelles* (SFVS) en de militairen hebben het daarom op haar gemunt. Haar 6 kinderen werden door militairen mishandeld. Een dochter werd verkracht en een tweede bijna. Toen ze thuiskwam, vertrokken de daders. Toen Justine Masika de belagers identificeerde, weigerde de militaire politie de daders te arresteren.

In Butembo, een stad met 700 000 inwoners in Noord-Kivu, werkt de Vlaamse NGO **VIC** samen met

Virunga Nationaal Park

Cefades aan de herintegratie van ex-kindsoldaten. Het **programma** bestaat uit drie luiken: enerzijds het herstel van de sociale banden tussen jongeren, hun families en de gemeenschap; ten tweede het bevorderen van de economische reïntegratie van de jongeren via het aanbieden van vorming en vervolgens het begeleiden van de jongeren bij het opstarten van een loopbaan; en tenslotte de sensibilisatie van de bevolking omtrent het belang van kinderrechten.

Virunga Nationaal Park in Noord-Kivu, tegen de grens met Rwanda, is 800000 ha groot en heeft de grootste biodiversiteit van alle Afrikaans e parken. U vindt er o.a. neushorens en berggorilla's. Het FDLR gebruikte dit park als schuilplaats tegen o.a. Laurent Nkunda in de lente van 2007. Een jaar later schuilde Nkunda met z'n troepen er zelf tijdens de slag om Goma. Als gevolg van de oorlog in Rwanda werd het park overspoeld met vluchtelingen, wat leidde tot massale ontbossing en stroperij. In 1994 kwam het park op de lijst met bedreigd werelderfgoed van de UNESCO. De koning kan er de **projecten** van het WWF bezoeken die de bevolking helpen met het duurzaam beheer van de natuurlijke rijkdommen

Dag 7 – Ituri

In **Ituri** smeult een conflict tussen twee etnische groepen, de Lendu en de Hema. De meest recente gewapende geweld dateert van 1999 tot 2003, maar tot 2007 bleef het conflict smeulen. De aanwezigheid van gewapende groeperingen, een grote hoeveelheid kleine wapens, een race voor de natuurlijke grondstoffen en etnische spanningen vermoeilijken het conflict. Human Rights Watch rapporteerde dat de Lendu zichzelf verwant voelen met de Hutus, terwijl de Hema's zich identificeren met de Tutsi's.

Kongostroom

Dag 8 – Tshopo (vroeger Oriëntale)

Kisangani, vroeger gekend als Stanleyville is de derde grootste stad van Congo en ligt in het hart van Centraal Afrika in het tropenwoud. Geen enkel bezoek aan Congo is compleet zonder een stukje van de Kongorivier af te varen.

Na een dag op de Kongorivier vliegt u verder naar de Evenaarsprovincie. Vanuit het vliegtuig kan u zich een beeld vormen van de ondoordringbaarheid en grootte van het land.

Dag 9 – Evenaarsprovincie

In de Evenaarsprovincie moet u nagaan of er waarheid schuilt in de berichten over **rebellie** in deze provincie. De Evenaarsprovincie is de provincie van wijlen Mobutu. Omdat de mensen van dit **verre** noorden, waaronder de Ngbandi, ver van de stedelijke centra woonden, werden ze pas veel later blootgesteld aan missies of vernieuwingen dan de rest van het land.

Mobutu Sese Seko

Dag 10 – Kinshasa

In Kinshasa moet u beslist langsgaan op het hoofdkwartier van de MONUC missie. Het mandaat van de MONUC werd net verlengd en op papier is er veel meer aandacht besteed aan de bescherming van de bevolking door de MONUC. Bespreek met Alain le Roy, het hoofd van de VN Vredesmacht of de datum die Minister Mende vooropstelt voor terugtrekking van de de MONUC uit Congo, 2011 niet al te optimistisch is.

Hoewel er veel gezegd kan worden over het gebrek aan bescherming dat de MONUC de burgerbevolking biedt, doet de MONUC veel goeds. Het escorteert humanitaire konvooien, inspecteert gevangenis, patrouilleert in onstabiele regio's, geeft journalisten en buitenlandse delegaties ondersteuning. MONUC heeft ook een uitstekend radiostation, bemiddeld tussen oorlogspartijen, volgt de lokale en nationale politiek op de voet en injecteert elk jaar honderden miljoenen dollars in de lokale economie.

Sire, er is altijd hoop voor Congo. Onder druk van de FOPAC, de boerenassociatie en de société civile, zou er eindelijk iets gedaan worden om een duurzaam landbouwbeleid op te zetten. 70 % van de bevolking leeft van de landbouw. Normaal had in December de Loi Fondamentale de l'Agriculture goedgekeurd moeten worden. Deze wet zou de

MONUC

basis leggen voor een landbouwbeleid waarmee de boeren kunnen leven en iets verdienen. Misschien kan u bij president Kabila polsen hoe het met die wet gesteld is.

U zou bijvoorbeeld *LOFEBACO* kunnen bezoeken, een boerinnenorganisatie met zo'n 20.000 leden die opkomt voor economische en sociale belangen van boerinnen), die bezocht kunnen worden. Ten slot van rekening is de promotie van duurzame landbouw het eerste objectief van de Belgische ontwikkelings samenwerking met Congo.

Op de vooravond van de viering gaat u langs bij de president om hem uw verhaal van uw reis te brengen. Al de vragen die u hem wilde stellen en bekommernissen die u doorkreeg van de burgers en de NGO's kan u overbrengen. Achter gesloten deuren spreekt u vrank en vrij met elkaar. U vraagt de president om de internationale gemeenschap garanties te bieden.

Dag 11 – Kinshasa

Vandaag neemt u deel aan de protocolaire viering van de verjaardag van de onafhankelijkheid.

's Nachts vliegt U terug naar België.

Bedrijfsnaam
Wouter De Vriendt
namens Groen!
Sergeant De Bruyndestraat 78-82
1070 Anderlecht

Telefoon:
02 219 19 19

Fax:
02 223 10 90

E-mail:
Info@Groen.be

We zitten ook op het web!

Bezoek ons op:

www.Groen.be of
www.wouterdevriendt.be

Groen!
Sergeant De Bruynestraat 78-82
1070 Anderlecht

Koninklijk Paleis
1000 Brussel